

Raad voor de Kunsten Definitief verslag 1 maart 2004

AANWEZIG :

Thielemans Johan; voorzitter Raad voor de Kunsten
Baeten Herman
De Belder Steven
De Vos Ida
Loosveldt Frank
Rispens Jan
Roelandt Els
Taghon Sofie (Cel Cultuurbeleid)
Van Der Hertten Bart (tot 11.30u) Cel Cultuurbeleid
Van Deyck Lucienne
Van Dyck Leen

VERONTSCHULDIGDEN :

Bevernage Rik
Bucquoye Moniek
De Gryse Piet
De Smet Chantal
Lagae Johan
Lever Leen
Morrens Jacques
Pas Johan
Stalpaert Christel
Supply Wim
Teuchies Hilde
Thielemans Steven
Van Ael Kristel
Vandekerekhove Veronique
Van Der Elst Elisabeth
Vermassen Jan

Agenda :

1. Goedkeuring notulen van de vergadering van 2 februari 2004
2. Advies betreffende het voorontwerp van decreet tot omvorming van de Openbare Instelling "Vlaamse Opera" in een publiekrechtelijk vormgeven extern verzelfstandigd agentschap.
3. Memorandum van de Raad voor de Kunsten
4. Varia.

1) Goedkeuring notulen van de vergadering van 2 februari 2004

Er zijn geen opmerkingen bij het verslag.

2) Advies betreffende het voorontwerp van decreet tot omvorming van de Vlaamse Openbare instelling “Vlaamse Opera” in een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

De voorzitter benadrukt het dringende karakter van het advies. De uiterste datum van neerlegging van teksten in het Vlaams Parlement is immers 5 maart 2004. De leden gaan akkoord met het voorstel om het advies dat op basis van de bespreking zal worden geformuleerd, via een schriftelijke procedure goed te keuren.

a) *De Vlaamse Opera hoort eerder thuis in het culturele veld*

De bespreking start aan de hand van het voorstel van definitieve organisatiestructuur voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Een aantal leden vraagt zich af waarom enkel de Vlaamse Opera in de structuur werd opgenomen en bijvoorbeeld niet de Singel, de Filharmonie, het Vlaams Radio Orkest, het Ballet van Vlaanderen?

Bart Van der Hertten verklaart dat in de organisatiestructuur van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media instellingen die nauw verwant zijn met de overheid kunnen worden opgenomen. Men heeft uiteindelijk een politieke knoop doorgehakt over welke instellingen werden opgenomen. Zo is er bijvoorbeeld voor geopteerd om het Vlaams Fonds voor de Letteren en het Vlaams Audiovisueel Fonds voorsnog niet in de structuur op te nemen ofschoon het hier gaat over instellingen met een hoofdzakelijk beleidsuitvoerende opdracht. Voor instellingen als De Singel, KMSK e.a. heeft men op politiek niveau beslist om het debat op dit moment niet te voeren. Een aantal van de grote instellingen zijn trouwens opgenomen in het kunstendecreet. Dat men voor de Vlaamse Opera een andere optie heeft genomen, houdt verband met het sociaal passief. In 1995 werd beslist om de Vlaamse Opera om te vormen tot een Vlaamse Openbare Instelling (VOI). Deze VOI's horen per definitie thuis in het kader Beter Bestuurlijk Beleid (BBB). Dat verklaart waarom de Vlaamse Opera de enige cultuurproducerende instelling is in dit kader. Een verzelfstandiging zoals met sommige andere cultuurproducerende instellingen gebeurt, was geen optie voor de politieke beslissingnemers wegens de implicaties voor het personeel.

De leden van de Raad blijven vragen hebben bij de speciale positie van de Vlaamse Opera in tegenstelling tot andere culturele instellingen. Temeer ook omdat is voorzien dat de Vlaamse Opera uit het kunstendecreet wordt gelicht met als gevolg dat de instelling buiten de controle valt van de decretaal voorziene beoordelingscommissie. Hoe de Vlaamse Opera artistiek zal worden beoordeeld, is niet duidelijk.

b) De dotatie is geen sanctie- of beloningsinstrument

De Raad heeft bedenkingen bij de passage in de Memorie van Toelichting die stelt dat bij niet-naleving van de verplichtingen door de Vlaamse Opera de Vlaamse regering eenzijdig kan beslissen om de dotatie te herzien. In de huidige overeenkomst wordt voorzien dat de groei van de jaarlijkse dotatie gekoppeld is aan een gunstige evaluatie van deze performantie-indicatoren. De Raad betwist deze formulering omdat een vermindering van de dotatie een verbetering van de werking onmogelijk kan maken waardoor men in een vicieuze cirkel terechtkomt. De Raad ziet daarom liever een bestuur- en/of managementsanctie dan een financiële.

Het koppelen van de groei van de dotatie aan een gunstige evaluatie vindt in de ogen van de Raad evenmin genade, omdat een instelling die goed werkt niet per se extra geld nodig heeft om goed te blijven presteren. Een ingreep in de financiële middelen is noch in positieve noch in negatieve zin een adequaat sanctioneringsmiddel.

c) De titel van “intendant” behouden

De Raad vraagt zich af waarom de term “intendant” niet wordt gebruikt in plaats van “gedelegeerd bestuurder” of “artistiek directeur”. Sofie Taghon verklaart dat de term aanvankelijk in het ontwerp stond, echter geschrapt werd door speciale commissarissen die alle teksten nakijken op overeenstemming met de principes van BBB. De Raad dringt erop aan de term “intendant” te houden omdat hij in de wereld van de opera, zowel nationaal als internationaal ingeburgerd is.

d) De beheersvorm is te rigied

De Raad heeft ook heel wat vragen bij de vorm van bestuur die hier als het ware wordt opgedrongen. Het samenspel tussen de Raad van Bestuur en de gedelegeerd bestuurder is niet duidelijk. Zo heeft de Raad van Bestuur blijkbaar helemaal geen inspraak in de aanstelling van een gedelegeerd bestuurder of van een artistiek directeur. Beiden worden aangesteld door de Vlaamse regering, zoals trouwens ook de Raad van Bestuur. De structuur die wordt voorgesteld is niet aangepast als exploitatievorm voor een culturele instelling.

e) Flexibiliteit moet worden gewaarborgd

In de Memorie van Toelichting is een opsomming opgenomen van de diensten die momenteel door de Vlaamse Opera worden verzorgd. Deze vermelding in de Memorie mag niet leiden tot een verankering van deze soorten van diensten in de toekomstige werking van de Opera. Het bepalen van meetbare producten en diensten wordt best geregeld in de beheersovereenkomst die jaarlijks kan worden herzien. Deze werkwijze geeft de Opera flexibiliteit om in te spelen op nieuwe artistieke ontwikkelingen en noden.

f) De artistieke vrijheid blijven behouden

Naar aanleiding van de missie en het doel van de Vlaamse Opera zoals geformuleerd in art. 3 wordt de vraag gesteld of de essentie van een Opera, in het bijzonder opera's produceren niet in de verdrukking komt en er niet teveel een hypotheek wordt gelegd op eventuele nieuwe ontwikkelingen in de toekomst. Dergelijke neventaken kunnen beter in een beheersovereenkomst geregeld worden. Nog andere argumenten staven deze houding. Immers, zelfs gegeven de huidige decretale verplichting werden sommige overeenkomsten met muziektheater gezelschappen niet nageleefd. Het muziektheater is nu eigenlijk té afhankelijk van de opera. Een lid verwijst ook naar het feit dat de operastudio nu eigenlijk thuishoort bij onderwijs.

Een aantal leden zijn het niet eens met deze stelling. Immers, zonder decretale verplichting staat het muziektheater nergens en riskeert de samenwerking van de Vlaamse Opera met de operastudio in het gedrang te komen. Trouwens de Munt organiseert spontaan een operastudio zonder wettelijk verplicht te zijn.

Besluit van de discussie: er wordt een voorstel geformuleerd om de missie zoals nu geformuleerd aan te passen en de verwijzing naar “klassieke concerten en recitals” weg te laten wegens te weinig gericht op de kerntaak van de Opera en te weinig flexibel.

g) Zorgen voor het archief

Een lid stelt de vraag waarom geen bepaling werd opgenomen over de zorg voor het archief. In het kunstendecreet wordt de zorg voor het archief een voorwaarde voor erkenning terwijl het hier in vele gevallen vele kleinere organisaties betreft.

De Raad zal in zijn advies een verwijzing naar de noodzaak van de zorg voor het archief door de Vlaams Opera opnemen.

Besluit: de secretaris maakt op basis van de bespreking een ontwerp advies dat via een schriftelijke procedure door de leden wordt goedgekeurd.

3. Memorandum van de Raad voor de Kunsten

De diverse commissies worden gevraagd een tekst voor te bereiden tegen eind april met daarin hun wensen en verwachtingen naar de nieuwe minister van cultuur. De teksten zullen worden besproken door de Raad, waaruit een tekst van een memorandum zal worden gepuurd. Indien de tekst sectoroverstijgende elementen bevat, zullen deze opgenomen worden in het memorandum dat de Raad voor Cultuur voorbereid.

4. Varia

Er zijn geen variapunten geformuleerd.

Datum voor de **volgende vergadering: maandag 3 mei 2004 – 9 u 45** in het Markiesgebouw.

Voorlopig enig agendapunt: opstellen van een memorandum van de Raad voor de Kunsten voor de nieuwe minister van cultuur.